

[Ministeren for offentlige arbejder]

har miljøministeren oplyst, at laboratoriets arbejde med luftforureningsforhold forudsætter meteorologisk ekspertise, for at man kan få kendskab til transporten af forurenende stoffer i atmosfæren. På denne baggrund har luftforureningslaboratoriet egne meteorologer. Disse deltager i et udviklingsprojekt om transport og spredning af luftforurening, som skal give statslige og kommunale miljømyndigheder et praktisk værktøj til planlægning og administration af luftkvaliteten i Danmark.

Miljøministeren har samtidig givet udtryk for det synspunkt, at meteorologisektionen på luftforureningslaboratoriet ikke bør indplaceres i den samlede meteorologiske institutionsplan, da sektionen især bidrager til laboratoriets varetagelse af sine hovedopgaver.

Efter de oplysninger, jeg har modtaget fra energiministeren og miljøministeren, har jeg forståelse for, at de nævnte meteorologiske aktiviteter er opstået og har udviklet sig på baggrund af de opgaver, der varetages ved henholdsvis forsøgsanlæg Risø og miljøstyrelsens luftforureningslaboratorium. Jeg finder derfor ikke grundlag for nu at tage initiativ til at søge disse aktiviteter bragt til ophør. På den anden side mener jeg, at det ville være forkert, hvis aktiviteterne blev udvidet ud over det omfang, der er beskrevet ovenfor. Jeg vil desuden finde det ønskeligt, at der, når den nye vejrtjenesteorganisation er etableret og har virket i nogen tid, tages kontakt mellem den og de to omhandlede meteorologisektioner med henblik på at få undersøgt, om de da foreliggende ressourcer kan udnyttes mere hensigtsmæssigt.

Det er for mig oplyst, at der finder en vis overlapning sted mellem de to meteorologiske tjenesters og meteorologisk instituts aktiviteter for så vidt angår indsamling og bearbejdning af meteorologiske data. Jeg mener derfor, at der er behov for en koordination af disse aktiviteter. Hvis en undersøgelse i en af ministeriet for offentlige arbejder i efteråret 1982 nedsat arbejdsgruppe til undersøgelse af miljømyndighedernes og jordbrugets behov for kvalitetskontrollerede meteorologiske data fører til, at der træffes beslutning om etablering af en database for meteorologiske data ved meteorologisk institut, vil der være skabt en god mulighed for, at den nævnte koordination kan tilvejebringes.

Man gik dernæst til punkt 15, som var:

15) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om positiv fredstjeneste.

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

(Fremsat 25/3 83. Første behandling 26/4 83. Betænkning 30/5 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Forhandling

Knud Damgaard (S):

Da det ændringsforslag, der foreligger, nu udgør det egentlige i dette forslag til folketingsbeslutning, skal jeg sige følgende: det er vel naturligt, at vi en gang imellem tager op til drøftelse også de civile værnepligtiges tjenstlige forhold, og det er det, der er sket her. Fra et meget stort forslag om omfattende ændringer er vi nu nået til et ændringsforslag, der betyder, at man lever op til det løfte, jeg gav under førstebehandlingen: at vi gerne vil udvide udstationeringsmulighederne til også at omfatte fredsbevægelser og miljøorganisationer m.fl.

Jeg skal anbefale at stemme for dette ændringsforslag.

Sønderby (V):

Det ændringsforslag, som socialdemokratiet, det radikale venstre og SF har stillet, har væsentligt blødt det oprindelige forslag op. Men der har ikke været noget under de forhandlinger, vi har haft, der har åbnet muligheder for, at vi får afgrænset den udvidelse, som forslagsstillerne vil have gennemført.

Man nævner i ændringsforslaget, at nu vil man også lukke op for FN, kirkelige organisationer og andre. Jeg må da gøre forslagsstillerne opmærksomme på, at i den liste, vi har fået fra indenrigsministeren, er både Kirketjenesten i Danmark og Unge Kristne og Folkekirkens Nødhjælp og Danmarks unge

[Sønderby]

Katolikker og en hel masse andre med. Jeg kan ikke se, det er nødvendigt, at man ændrer på den administration, som indenrigsministeren har gennemført.

Når vi har spurgt forslagsstillerne, om de vil foretage en afgrænsning, hvorefter man eventuelt kun tog en enkelt med, så har svaret været nej. Man har sagt helt kontant, at man vil have det hele med. Derfor kan venstre ikke tilslutte sig dette ændringsforslag.

I bemærkningerne til ændringsforslaget siger man, at disse grupper uden tvivl klart har et almennyttigt formål. Det kan da godt være, at man med den udenrigs- og sikkerhedspolitik, som socialdemokratiet fører i øjeblikket, mener, de har et alment sigte, men med den indstilling, som vi har til de problemer, vil vi afvise forslaget og sige, at den liste og den praksis, der har været anvendt af den nuværende indenrigsminister, men også af den foregående indenrigsminister, synes vi har været tilstrækkelige.

Ud fra disse bemærkninger vil venstre afvise ændringsforslaget.

Finn Jørgensen (KF):

Det er kun formelt, at der er tale om en ændring i forhold til det beslutningsforslag, vi har behandlet ved første behandling, ved det ændringsforslag, der foreligger her. Vi har fået oplyst, at det, der var hensigten med forslaget og med ændringsforslaget, var, at fredsbevægelserne skulle tages med i fortegnelsen over de steder, hvor civile værnepligtige kunne forrette deres tjeneste, og det samme skulle være tilfældet ved miljøorganisationerne.

Det er vor opfattelse, at den praksis, der hidtil har været fulgt – hvor de, der har aftjent deres værnepligt ved civilt arbejde, fortrinsvis skulle gøre det til fordel for samfundet eller almennyttige organisationer – bør bevares. Vi finder, at det fortsat bør undgås, at de civile værnepligtige beskæftiges inden for institutioner og foreninger, hvis hovedformål er at formidle og fremme synspunkter, der er stærkt omstridte i offentligheden og i den politiske debat.

Derfor går vi også imod ændringsforslaget.

Pelle Voigt (SF):

Jeg skal takke for den gode modtagelse, der er blevet vores forslag til del her i folketinget, idet det fremgår af betænkningen, at der med de ændringer, som vi har kunnet enes med socialdemokratiet og det radikale venstre om, nu er et flertal for forslaget, om end det er et forslag, der ikke i alle måder svarer til det forslag, vi oprindeligt fremsatte og som indeholdt en fuldstændig og omfattende ændring af militærnægternes tjenesteforhold og udstationeringsmuligheder.

Ikke desto mindre er den ændring, der sker her, ganske betydningsfuld, og den må efter vores opfattelse betragtes som en sejr både for de civile værnepligtiges organisationer, som længe har arbejdet for og ønsket det her, og for fredsbevægelsen i dens helhed. Det er også fremgået af udvalgsarbejdet, hvor vi har modtaget deputationer fra interesserede organisationer og en lang række henvendelser fra forskellige dele af fredsbevægelsen ude over landet, henvendelser, hvor man oven i købet i enkelte tilfælde konkret har tilbudt en udstationeringsplads til civile værnepligtige.

Vi håber, at både de civile værnepligtige og fredsbevægelsen vil udnytte de muligheder, der opstår med dette forslags gennemførelse, fuldt ud, således at der med gennemførelsen af dette forslag og med den mere rimelige og fornuftige værnepligtsordning, vi hermed er begyndt på for de civile værnepligtige, kommer derhen, at der sker en organisatorisk styrkelse af fredsbevægelsen i Danmark, og at der også sker en styrkelse af militærnægterbevægelsen som sådan.

Jeg skal endelig med stor tilfredshed pege på, at flertallet har valgt at afvise indvendingerne fra indenrigsministeriet om, at man ikke kunne betragte miljøorganisationerne og især fredsbevægelsen som tilstrækkelig almennyttige til, at man kunne få udstationeret civile værnepligtige i disse organisationer.

Det flertal, som står bag gennemførelsen af beslutningsforslaget, nævner faktisk i de bemærkninger, som er knyttet til forslaget, at der fra et flertal i folketinget fremlægges det synspunkt, at man må betragte fredsbevægelsen ikke som en skummel og samfundsundergravende kraft, men som en række organisationer med et utvivlsomt almennyttigt formål. Jeg er sikker på, at det vil blive opfattet som et håndslag og som en opmuntring af fredsbevægelsen, at dens arbejde for afspænding

[Pelle Voigt]

og nedrustning nu får en sådan bemærkning med på vejen af et flertal her i folketinget, og jeg skal sluttelig endnu en gang takke for, at det er lykkedes at nå så langt med forslaget, som det er.

Vi kan ikke udelukke, at der i forbindelse med gennemførelsen af forslaget i praksis vil opstå nogle problemer, fortolkninger og vanskeligheder, men nu er der lukket op for, at der kan udstationeres civile værnepligtige i fredsbevægelsen, og skulle der opstå vanskeligheder, er det i hvert fald SFs håb, at det samme flertal, som har stået bag gennemførelsen af beslutningsforslaget her, også vil medvirke til at klare de vanskeligheder, som måtte opstå.

Grethe Lyngs (CD):

Centrum-demokraterne er ikke nær så glade for den tilslutning, beslutningsforslaget har fået, og jeg må sige med det samme, at vi vil stemme imod det ændringsforslag, der er kommet. Som jeg sagde ved første behandling: centrum-demokraterne kan ikke stemme for beslutningsforslaget.

Jeg indrømmer, at det umiddelbart ser uskyldigt ud. Vi har i tiden efter første behandling fået henvendelser i udvalget, også fra modstandere af forslaget. Det har været fredsbevægelser, Kvinder for Fred – jeg er ked af at sige det, men en gang imellem kunne man godt ønske sig: fred for kvinder – det har været militærnægtere osv.

Vi ved, at i grundlovens § 81 står der:

»Enhver våbenfør mand er forpligtet til med sin person at bidrage til fædrelandets forsvar...«

Centrum-demokraterne har sagt, at særlige forhold kunne gøre sig gældende, nemlig religiøse grunde; det vil vi acceptere, men at politiske mål skal opfyldes på denne måde, tager vi kraftigt afstand fra. Centrum-demokraterne vil og kan ikke støtte såkaldte fredsbevægelser og bruge statsmidler til agitation mod NATO og mod Danmarks sikkerheds- og udenrigspolitik.

Vi har i CD så megen fantasi, at vi kan forestille os alle de muligheder, man kan dyrke i en bevægelse, der nu skal have statsstøtte for at overleve, mens hjemmeværnet bidrager med et stort, dygtigt, frivilligt og ulønsomt arbejde, for at vi alle fortsat kan leve i et frit og trygt samfund.

Formanden:

Det er næsten umuligt for ordførerne at høre, hvad der siges fra talerstolen, og det er komplet umuligt for tilhørerne. Det kan vi ikke være bekendt. Hvis det er nødvendigt, må vi foretage en udsættelse af mødet. Jeg håber ikke, vi når så langt.

Steen Folke (VS):

Det er jo langt fra SFs oprindelige forslag, som nu bliver gennemført. Det oprindelige forslag indeholdt jo også, at civile værnepligtige eller militærnægtere skulle kunne få et skoleophold på en 2–3 måneders varighed for at beskæftige sig med konflikter, krigsforebyggelse, Nord-Syd-konflikt, Øst-Vest-konflikt, alternativ sikkerhedspolitik og den slags. Det kan ikke lade sig realisere, for det vil socialdemokratiet ikke være med til. Det fremgik jo, må jeg indrømme, allerede under førstebehandlingen. Til gengæld lykkedes det ikke at få nogen argumenter for, at socialdemokratiet ikke ville være med til det. De, der er interesserede, kan se efter i folketingets forhandlinger. Det kan nok ikke lade sig gøre at få en egentlig debat om sagen på dette tidspunkt.

Men selv om det altså langt fra er det oprindelige forslag, der nu bliver vedtaget, mener vi, at det er et lille, men vigtigt fremskridt, at der bliver mulighed for at udstationere militærnægtere til fredsbevægelser, miljøorganisationer og forskellige andre, altså en udvidelse af de muligheder, der har foreligget hidtil, og en udvidelse, som har en klar sammenhæng med ideerne om, at man i stedet for den militære værnepligt skal kunne aftjene værnepligten ved en form for positiv fredstjeneste. Vi synes, det er et lille, men vigtigt skridt i den rigtige retning.

I betænkningens bemærkninger står der:

»Hvis indenrigsministeren skønner det nødvendigt at foretage en udvidelse af det nuværende skoleopholds længde for at få tid til organisationernes forelæggelse af oplysninger om deres arbejde, bør en sådan passende udvidelse finde sted.«

Nu må jeg nok sige, at mine forventninger til, at indenrigsministeren – den nuværende indenrigsminister i hvert fald – skønner det nødvendigt, kan være på et meget lille sted. Med den holdning, som hun og regeringspartierne har indtaget til disse bestræbelser i det

[Steen Folke]

hele taget, er der nok ingen grund til at tro, at der kan ske noget som helst på dette område. Men nu vel, denne regering sidder ikke evigt. Det er muligt, det kan komme igennem så småningom under en anden regering.

Vi støtter i hvert fald dette forslag.

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslaget.

Afstemning

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Forslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning vedtoges med 79 stemmer mod 66.

Formanden:

Om denne vedtagelse vil der nu blive givet meddelelse til indenrigsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 166:

Forslag til lov om beskæftigelsestilbud for unge inden for landbruget.

Af Bjørn Westh (S) og Steenholdt (Grønl.) m. fl.

(Fremsat 1/3 83. Første behandling 25/3 83. Betænkning 19/5 83).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Svend Andersen (S):

Jeg skal gøre et par bemærkninger til SFs ændringsforslag. Ændringsforslaget går ud på, at i de tilfælde, hvor der skal ydes tilskud efter loven, og hvor der anvises arbejdskraft, skal der i områder, hvor der ikke foreligger overenskomst, udbetales en løn, som om der havde været en overenskomst.

Jeg skal her gøre opmærksom på, at socialdemokratiets formål med lovforslaget alene er at skabe øget beskæftigelse for unge inden for landbruget. Det er altså ikke socialdemokratiets opfattelse, at der med dette lovforslag skal ændres i de eksisterende løn- og arbejdsforhold inden for landbruget.

Jeg skal ligeledes gøre opmærksom på, at der ikke, som det er tilfældet i andre situationer, hvor der ydes tilskud til lønnen, er tale om, at der kan anvises arbejdskraft. Det er helt op til den enkelte selv, om man er interesseret i at modtage det arbejdstilbud, der bliver givet.

Jeg skal endelig gøre opmærksom på, at man jo kan få en løn, der er aftalt af det rådgivende udvalg, der er nedsat af ministeren, og som har repræsentanter både for landbrugsorganisationer, for SALA, for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, for LO og for SiD.

På baggrund af dette kan vi ikke stemme for det stillede ændringsforslag.

Collet (KF):

Det konservative folkeparti kan ikke stemme for SFs ændringsforslag.

Øllgaard (V):

Venstre vil stemme imod det ændringsforslag, som SF har stillet til lovforslag nr. L 166. Allerede ved førstebehandlingen anførte vi, at vi ikke finder det foreliggende forslag særlig velegnet for landbrugserhvervet. Ændringsforslaget vil efter vores mening gøre forslaget ringere, og derfor stemmer vi imod det.

Gade (SF):

Når vi har stillet ændringsforslaget, er det, fordi vi mener, at når man skal give støtte som i dette tilfælde, vil det også være rimeligt og retfærdigt, at ansættelser sker på vilkår, der svarer til gældende overenskomst på området.